

I. N. J. A.

DISSERTATIO PHYSICO-BIBLICA

De

DILUVIO,

Gen. VI. & VII.

Cujus Partem PRIOREM

Consentiente Ampliff. Fac. Philos. in Reg. Acad. Aboëns.

Sub PRÆSIDIO

VIRI Max. Reuerendi atque Celeberrimi

D. JOH. BROWALLII

S. S. Theol. Doct. Scient. Nat. Prof. ord.

publicae ventilationi submittit

ERICUS LEMQVIST.

Satacundensis.

Ad diem XVI. Julii, An. MDCCXLII.

loco horisque conueris.

ABOÆ, exc. Reg. Acad. Typ. Joh. Kiæmpe.

Doctissimo
Dn, ERICO LEMQVIST,
Amico svavissimo.

PRaccipitat Mars acer equos galeamque comantem
Induit, & valido pectus defendit ahenos;
Nec minus ipsa minis frendens Bellona superbis
Horrida sanguineis intendit spicula nervis
Et stygium medio spargit pulmone venenum.
TE tamen Aonidum rapiunt commercia totumque
Namque in natura modo figere lumina libra
TE juvat inadomitum, modo stat per cuncta vagari
Secula, quaeque vetus quondam celebraverat orbis
Foluere facta, graves praeis annalibus ausus
Eruiere & longa clarorum demere nocte
Dicta ducum! Tibi nempe simul tot facta reclusit
Arcanos doctrina sinus, dum grandia Jovae
Facta refers & aquis latitantia rudera terra.
I licet hoc pulvere dum pingis Candide LEMQVIST
Te plausu decorent eultores Palladis omnes,
Pegasei fontis quorum est haurire liquores,
O IIIA sic aetas currat sua ut plaustra Bootes
Jungat ovans, meliorque suas effundat habenas
Frotinus. At Pallas meritis TIBI docta corollas
Nectat & aeternas capiti suspendas olivas.

De iterato Specimine Academico gratulaturus licet
occupatissimus scripsit
JACOB. ABR. ALANUS.
Mag. Doc. in Scient. Nat.

I. N. J. A.

§. I.

Docet nos Moses Gen. VII & VIII. capp. A. M. 1656 (*). totum terrarum orbem, per diluuium quoddam funestissimum (**), aquis penitus immeritum & coopertum fuisse. Disruptis enim fontibus abyssi (***), & tenebris seu cataractis cœli reuerais (****). indeque ortis imbribus per XL. dies continuis (*), tradit f. ctum, ut restagnarent ubique terrarum ea altitudine aquæ, ut supra editissimorum montium vertices (**), XV. cubitorum (*) profunditas esset. Perit sic omne animal vivum, omnesque homines suffocari sunt, excepto pro Noacho ejusque familia. Hic enim peculiari Dei consilio fabricavit sibi arcam, & in ea, seipsum, suam conjugem, tres filios totidemque nurus, una cum quorumlibet animalium staminibus conservavit. Post 150. dies (****), paulatim defluere cœperunt aquæ & arca Noachi subijt in montibus terræ Ararat (*,***); sicque tellus iterum pedetentim exliccata fuit.

2
 (*) De anno quo contigit diluuium, dissensus est inter Chronologos. Alii etenim A:o M. 1656, alii 1657, alii iterum calculum LXX. interpretum incaute secuti, A. M. 2242. incidisse perhibent. Nos hanc litem nostram non facimus; Tuto tamen, innixi fidei Sc. Sz adserimus A. M. 1656, fuisse annum diluuii. Quod etiam præstantissimi Chronologi dudum ad oculos demonstrarunt. Vid. JAC. SALIANUS in *Appar. Annal. Ecclæs. ad An. 1656. n. 18.*

(**) Moses Gen. VI. 17. VII. 17. appellat מַבּוּל a R. לָבַל cecidit, decidit; quia imbres tam densi ceciderunt, ac si lagenis effusi essent, quorum vi omne animal vivum extra arcam existens cecidit & periit. cfr. CHR. STOCKIUS in *Clave Ling. Sanctæ, V. T.*

(***) תְּהוֹם רַבָּה Gen. VII. 11. Per תְּהוֹם רַבָּה *abyssum magnam*, nihil aliud hic intelligit Moses, quam stupendam illam & immensam aquarum molem, quam in telluris creatione DEUS, vel ejusdem centro, vel subterraneis cavitatibus, hiatibus & meatibus, vel utriusque includit, illicque capacissimas sedes ei fecit, Gen. I. 2. Prov. VIII. 24. Hæc abyssus magna in diluio variis in locis rupturas egit & fissuras, & ex illis magna vi in superficiem telluris ebullivit. Quæ rupturæ, hic fontes abyssi vocantur. Quæ autem ratione id contigit, & unde tantam aquarum congeriem in sinu telluris contineri constet, in sequentibus dabitur edisserendi locus. Cfr. EDM. DICKINSON in *Physica Vet. nov. Cap. VIII. §. 10. p. 107.*

(****) אֲרָבֵת הַשָּׁמַיִם *Fenestras cœli*. Per fenestras cœli innuuntur hic nubes cum complexu vaporum in Atmosphæra contentorum. LXX. reddunt catarras

stas, a καταιγισμοῖς impetuose vero, desubor. Quia imbres veluti claustris & repugalis soluti, eum fragminibus nubium, magna copia in terram se exonerarunt. Astrologi quidam cum PETR. ALLIACO, in *graß. in Genes. h. l.* monstruose intelligunt, constellationes diluuium portendentes.

[^o] Imbres hi per 40 dies continui, quomodo vel naturaliter vel miraculose possibiles fuerint, in sequentibus audiemus.

(^{oo}) Negat THOM. BURNETIUS, in *Theoria Tell. Sacra. Lib. II. cap. VIII. p. 141.* ante diluuium existisse montes, perhibens, figuram terræ primigeniæ, fuisse exacte sphericam, absque ullis inæqualitatibus, collibus & vallibus. Sed vel ex h. l. Mosaico. *Gen. VII. 17* patet, quàm sit veritati contraria illæ hypothesis. Interim tamen, nec nos adfirmare possumus, in tantam altitudinem surrexisse montes ante diluvianos, ac hodierni surgunt; potius, per diluuium, multos novos exortos, & antiquis fastigium eminentius additum esse, admodum est verosimile.

(^{ooo}) Quales cubiti hic intelligendi sint, non conuenit inter Philologos & interpretes. ORIGENES *lib. IV. contra Celsum*, & AUGUSTINUS, *De ciuit. Dei, Lib. XV. cap. 27.* cubitos volunt indigitari geometricos, sex cubitis vulgaribus, seu IX. pedibus æquales. Sed tales vel Mosi, vel Judæis, vel Sc: Sæ. esse notos, nemo facile probabit. Cubitos ergo communes in Sc: S. sæpe usu venientes, quorum quisq; sesqui pede, seu digitis transversalibus 24. definitur, hic intelligendos esse multi opinantur. Sufficit enim, ut quisvis videt, altitudo aquarum, 24. pedibus summorum montium fastigia exsuperans, omni refugio, hominibus & animalibus, quan-

cumvis giganteæ proceritatis, præcipiendo. Qui utique videtur finis fuisse hujus aquarum exuberantiæ. Sic quidem in Se Sa mentio quoque cubitorum sacrorum, qui singillatim continebant, cubitum vulgarem & palmum, seu 4. digitos. Sed hos impræsentiarum, locum habere non potuisse, quia in rebus tantummodo ecclesiasticis & sacris dimetiendis usurpabantur, putat JO. JAC. SCHMIDT in *Biblischer Mathematicus*, P. II. cap. 2. p. 116. JO. BERNH WIDEBURGIUS autem, in *Math. Bibl.* P. I. p. 67. Cubitum Sacrum, tam hic loci, quam Gen. VI. 15. 16. adhibitum fuisse existimat. Quo pacto aqua supra montes eminuisse debuit 26 $\frac{1}{2}$ pedes.

(¹⁰⁰⁰) Gen. VIII. 3. 4. Hos CZ. dies JOS. SCALIGER & SETH CALVISIUS numerant ab initio pluvix. Alii autem, ut TREMELLIUS &c. numerandos censent a cessatione ejusdem; Prior vero sententia textui Gen. VII. 24. Gen. VII. 11. 12. collat cum Gen. VIII. 3. 4. convenientior videtur.

(¹⁰⁰⁰) Ararat esse nomen terræ seu regionis, liquet ex Esa XXXVII. 38. Jer. LI. 27. & quidem ex communi eruditorum consensu ARMENIÆ majoris. In Armenia igitur hi montes quærendi erunt. Ibi autem celebrioris & excelliores non occurrunt quam montes Gordiaz. In uno igitur horum & speciatim quidem, ut putatur, Lubar secundum TREMELLIUM, vel Bari editissimo, arca subsedit Quod etiam erudite evictum dedit SAM. BOCHARTUS, in *Phaleg. & Canaan Lib. l. c. III.* Præterea narrant accolæ loci adhuc dum hodie rudera & reliquias arcæ, sed jam petrosactas conspici. Digna sunt ABR. OLEARI, quæ legantur verba, in *Deutscher Reisebeschreib. Lib. IV. c. 14. p. 398* Das Berg Ararat, auf welchen, *Ursage des* 8. cap. Gen. das

5

Das Noa Kasten sich gefest, war dem Ansehen nach fast
 höher als der Caucasus und der höchste, den wir auf
 der ganzen Reise, gesehen haben. Ist lauter schwarz
 und rauher Fels, liegt eben des Sommers, so wohl
 als Winters mit Schnee bedeckt. Die Armenier wie
 auch die Perfer alda, halten gewiß darfür das noch so
 ein Stück vom Kasten Noa, welches so hart als ein
 Stein soll gem. rden seyn, darauff stehe. Luft der Berg
 aber, soll man ihz nicht mer können können. & reliqua.

§. II.

Hanc narrationem Mosis veram esse Historiam,
 non autem allegoriam quandam, per se pa-
 tet (*). Unde etiam presse, secundum litteram
 explicandam & intelligendam esse, prona fuit
 consequentia. Juxta Canonem hermeneuticum;
 Sensus literalis proprius arcte tenendus nisi in fi-
 dei analogiam aut morum præcepta, palam & vere
 incurrat, & simul evidenter, ex eodem, vel aliis
 locis, figuratus sermo detegatur & probetur. Præ-
 terea auctoritas Sc:æ Sæ Divina, indeque resultans
 infallibilis ejus certitudo, veritatem ejus, & fidem,
 extra omnem dubitationis aleam collocant.

(*) Liqet hoc præterea apertissime, ex Matth. XXIV.
 38. 39. præcipue 2. Petr. III. 5. 6. Lusit igitur in re-
 seria Philologus Helmstadiensis HERM. VON DER
 HARDT, dum in *Historia Regni Babyl. eversi*, p. 24. &
 in *Historia diluvii Noachici*, Historiam diluvii scurriliter
 exponere voluit de invasione Schyitarum duce Ylino-
 so in Palæstinam, Syriam & Melopotamiam. Cujus
 modi nugæ, hominis vix sobrii, risum potius quam
 refutationem merentur.

§. III.

§. III.

Sed quemadmodum Sc: S: nullo non tempore, calumniis & cavillis hominum profanorum & sceleratorum exposita fuit; ita etiam ex hac historia Athei, Deistæ, Epicurei, antiscripturarii, aliique ex orco projecti emissarii satanæ, occasionem arripuerunt, veritatem Sc: Sæ ejusque auctoritatem, fugillandi & convitiis proscindendi. (*)

(*) Sic ISAAC. PEYRERUS infelix ille Præadamitarum plastes, ne suas hæc creaturas, diluvii aquis suffocatas, posteritate hodie delitui, fateri cogeretur, diluvium intra Palæstinæ fines coarctat, & simul in Mo- sen debacchatur, in *system. p. 204.* Ludicras HARDTII nentias jam explosimus §. 2. Ceteros ex hoc grege porcos, in suo luto relinquimus.

§. IV.

Sed hos non moror, cum a carduis & spinis, ficus numquam expectari possint; magis autem id miror, quod viris eruditione & S: litterarum veneratione conspicuis, saltem non minus, materiam offensionis hæc subministraverit historia.

§ V.

Illud autem, ad quod præcipue impegerunt, est moles illa aquarum, toti terrarum orbi, cum altissimorum montium cacuminibus, submergendo, sufficiens. Persuaserunt enim sibi, tellurem nostram, tantam vim aquarum vix continere. Per viam quidem miraculi, facillimum ex hoc labyrintho patere sibi exitum, videre poterant; at eam ingredi consultum non duxerunt, quum tali modo

modo, nodum se potius fecaturos, quam soluturos existimaverint. Quæ quidem prudentia eatenus non omnino vituperanda est.

§ VI.

Hinc factum est, ut in hoc puncto, boni illi viri in varia abierint devia, & in scopulos errorum inciderint. Sic multi diluvium hoc fuisse particulare, commenti sunt (*). Alii, nescio quas aquas supracælestes in subsidium vocarunt (**). Alii novarum aquarum creationem finxerunt (***) . Alii ex diversa telluris primigeniæ facie rem explicare sategerunt (****). Alii cometam, cauda sua atmosphæram telluris tangentem, causam diluviû existitisse fabulati sunt (*****). Alii, aliis commentis rem implicarunt potius quam explicarunt.

[*] Particulare fuisse diluvium, non quidem ratione hominum, sed ipsius telluris, multi magni nominis viri statuerunt. Dicunt se. illam solum orbis partem, quæ ab hominibus in habitata fuit, aquis immersam fuisse; terras autem inhospitas siccas mansisse. Quam opinionem tuentur IS. VOSSIUS, in *diff. de vera ætate mundi* c. XII. p. 53. EDW. STILLINGFLEETUS. in *origin. sacræ Lib. III. c. 4. §. 3. p. 1066.* JO. CLERICUS, in *Comment. ad Gen. VIII. 19.* & alii.

[**] Aquæ supracælestes, quemadmodum nil nisi otiosi cerebri figmentum sunt; ita dum ad tellurem inundandam derivantur, figmentum figmento cumulatur. Fuerunt tamen plurimi, qui eas ad diluvium efficiendum per plurimos coelos devolutas fuisse sibi persuaserunt. ut AUG. STEUCHUS EUGUBINUS, in *Gen. b. 1.* HIER. AB OLEASTRO, in *Gen. b. 1.* Nec refraga-

fragatur AUG. PFEIFFERUS in *Dub. Vex. Cent. 1. p. 69.*

[***] Ita tenent JAC. TIRINUS *Comment. h. l. & alii.* Sed inopite, quievit enim DEUS, die VII, ab omni opere suo, quod fecerat. *Gen. II. 2.*

(****) Est hoc conamen, THOM. BURNETII; cujus de diluvio sententia huc redit: Ponebat ille aliam fuisse telluris faciem ante diluvium, sc. exacte sphaericam & planam, crustæ ovali non dissimilem, immensoque aquarum abyssu superstructam; Aliam etiam ad solem habuisse situm; & quidem talem, ut axis ejus fuerit axi solis parallelus. Unde annus tunc eodem semper tenore temperatum, continua sc. æstate & jugi solis ardore, ex ejus quidem sententia volebatur. Unde factum, ut progressu temporis, magis magisque ex ucca & arida fieret terra, & præ nimia siccitate, plurimis in locis, hiatus ageret & rivas. Donec tandem, compage telluris hoc modo l. befacta & vaporibus infra terram auctis, tellus, decreto tempore & conspirantibus causis, per quandam terræ motus speciem, rupta dissiluerit, & in subjectam abyssum vario situ fraginum, collapsa fuerit. Unde aquæ abyssi assurgentes & intumescentes, totam molem fractæ telluris cooperuerunt & iterum paulatim subsiderunt. In *Theoria Tell. Sacra Cap. IV. p. 33.* Sed bene est, quod auctor ipse incertitudinem opinionis suæ agnovit, dum l. c. cap. VII. p. 43. ingenue fatetur: *Hypothesis nostra de dissolutione veteris mundi, siue vera sit siue non; saltem fatendum est, ita se habere hæc omnia ac si vera esset.* Proinde ingeniose hæc conficta esse non disputamus; ac cum veritate consentire negamus & pernegamus. Meris enim conjecturis, hypothæsis & precariis adumbrationibus su-

p̄struēta esse quivis facile videt. Alias multi illum re-
futarunt, ut ERASM. VARREN, HERBERTUS CROFT
Episcopus Herefordiensis, MELCH. LEYDECKER &
alii

[¹⁷⁵⁵] Hæc chimæra in cerebro nata est WILH. WHI-
STONI, qui in sua theoria Telluris Anglico idiomate
scripta, eam orbi ridendam exposuit. Eundem in mo-
dum ingenio indulsit DETL: CLIVERUS, in Geologia,
Sed quia Moses hunc cōmetam ignorat, nec nos tum
moramur.

§. VII.

NOs genuinas tantæ aquarum molis causas in-
vestigaturi, ante omnia tenebimus universale
omnino fuisse. & totum terrarum, quæ patet orbem,
inundasse diluvium hoc Noachicum. Quod colligi-
mus, (1.) Ab expressa Sc. Sæ. litera Gen. VII. 19.
a. Petr. III. 5. 9. (*). (2.) Ex universali interitu
omnium viventium, tam hominum quam animalium
(**). (3.) Ex exquisita congregatione omni-
um animalium in arcam (***) . (4.) Ex altitudi-
ne aquarum XV cubitali, super fastigia montium
(****). (5.) Ex defectu vestigiorum ruptæ abyssi
in Judæa & vicinis regionibus (*****). (6.) Ex hi-
storia exotica, & testimonio scriptorum profano-
rum (*). (7.) Ex ruderibus & reliquiis diluvii ubiq̄
terrarum obvijs (**).

[*] Clara etenim est litera, Gen. VII. 9. quæ docet, a-
quis opertos fuisse omnes altos montes, qui sunt sub
universo cælo. Quæ verba sine aperta vi & detorsione
nullam admittunt restrictionem ad certas regiones. Æ-
que evidens testimonium legimus. 2. Pet. III. 5. 6. Is

qui olim erat mundus aqua inundatus perire. Quid clarius potuit dici?

(^o) Testatur etenim Moses, omnia animalia perisse. Jam vero si particulare tantum fuisset diluuium, profecto homines in aliam terræ partem euasissent, ne quid dicam de animalibus, præcipue volatilibus, quæ profecto facillimo negotio in siccas terræ plagas se recipere potuissent.

(^{oo}) Quid quæro opus fuisset hac congregatione omnium animalium in arcam, Gen. VI. 19. si diluuium tantum certas regiones inundasset? facilius potuisset DEUS ea conservare, in oris & terris illis, ad quas non pertingebat cataclysmus. Bene D. JO. FRANC. BUD-DEUS, in hist. Eccl. V. T. Per. I. sect. II. p. 146. Quid necesse fuisset tanto apparatu in arca conservari cum animalibus Noachum, cum saltem regionem eî ostendere potuisset DEUS, in quam instante diluuiio se reciperet.

(^{ooo}) Non enim potest aqua cumulatim subsistere, in montes & moles collecta, sed per declinationem minimam defluit; nec unquam nisi ad libellam quiescit. Unde pueriliter errant, qui hoc factum esse statuunt. At dicis? potuit hoc fieri per omnipotentiam diuinam. Respondes: Si eo confugiendum erit, neque aquarum inopia laborabis ad diluuium universale necessariorum.

(^{oooo}) Si in Palaestina sola & adjacentibus regionibus contigisset diluuium, profecto vestigia ruptorum fontium abyssi ibidem præ aliis regionibus cernerentur. At quia nil tale apparet, universale necesse est fuisse diluuium.

(^o) Dum antiquissimos Iustratus Historiæ profanæ scriptores, multa reperimus apud eos, licet fabularum

involutis ut plurimum obsepta, diluvii cujusdam universalis vestigia. Vnde profecto, veritati narrationis Mosaeicæ haud contemnendū accedit fulorum. Apud Græcos scriptores, duo cum primis celebrantur diluvia; alterum Ogygis in Attica & Bœotia, alterum Deucalionis in Thessalia. Prioris, præter alios meminisse STRABO Lib. 9, posterioris autem HERODOTUS, Lib. VII, c. 129. Memorabilia sunt, & diluvio Noachico admodum conformia, quæ de diluvio DEUCALIONE narrat LUCIANUS de Syria Dea Tom. II, opp. p. 660. cujus verba in Latinum versa sic fere sonant: Apud Græcos autem, quod illi de Deucatione dicunt, audiui, sicque se habet fabula. Hanc hominum generationem quæ nunc est, ab initio nequaquam fuisse sed eam, quæ tunc fuit totam interiisse, hos autem homines, quæ nunc sunt, secunæ generis esse, quod rursus a Deucatione in multitudinem exercere. De illis autem hominibus hæc tradunt: eos cum essent admodum contumeliosi nefaria perpetrasse, juramentum non observando, hospites non recipiendo, suppetias non ferendo. Quam ob causam in magnam calamitatem insiderunt, quum terra protinus aquam multam effudit, imbres magni ingruerunt, atque in tantum intumuit mare, ut omnia essent aqua & omnes perierint. Deucalion autem solus hominum reliquus est in secundam generationem, prudentiæ & pietatis gratia. Servatus autem fuit hoc pacto: Magnam quandam arcam, quam ipse habebat, liberis & uxore in eam impositis conscendit. Ingredientem secuti sunt apri, leones, serpentes & alia quæcumque in terra pascuntur, bina cuncta. Quæ omnia excepit, nec iusum laebant; sed magna inter eos divinitus erat concordia. Atque hæc quidem de Deucatione Græci tradunt. Hæc Lucianus, apud JO. FR. BUDDEUM, in Hist. Eccl. V. T. Per. 1. Sect. II. §. 3. p. 148.

Ulterius progreditur PLUTARCHUS, & in libro *acerrebra in aquat. anima. pusi habeant solertiae*, (speciatim columbae emissae) mentinit. Pariter evidenter sunt, quae BEROSUS ex Chaldaeorum sententia, de diluvio facto sub Xifuro (Noacho) rege ipsorum decimo, ab ALORO (Adamo) primo, narrat. Cujus verba adhuc leguntur apud FL. JOSEPHUM, *Antiqq. Judaic. Lib. IV.* Quae ipsa comprobatur quoque testimonio suo, scriptor pariter vetustus ABYDENUS, apud EUSEBIUM in *Præp. Evang. Lib. IX. c. 12.* Eodem modo, apud Aegyptios, Afros, Sineses, imo omnes fere nationes, memoria diluvii remansit, quarum traditiones recensere non vacat. Et quod miris etiam Americani diluvium hoc norunt. Sic tradunt Peruanis Terras eas omnes, aquis meras latuisse & perisse homines, exceptis paucis, qui in lignea se receperunt vasa; ibi commensu proviso egisse, donec aquae decreverent & abirent; quod e canum collegit indicio, quos foras identidem emiserunt. Ut testatur AUG. CARATA citante JO. JONSTONO, in *Ibaumatogr. Natur. Cl. 11. part 7 p. 60.* Parta Mexicanos tradere refert LUPUS COMARA, apud eundem Jonstonum, *l. c.* Unde conficitur, non potuisse tot gentes, immensis locorum spatiis a se invicem distitas, hoc in puncto tantopere consentire, nisi revera tale evenisset.

(**) Ejusmodi rudera & reliquiae, in omnibus fere orbis angulis, illis locis, eo situ atque conditione inveniuntur, ut cuius solerti naturae scrutatori apertissime constare possit, easdem illuc non nisi vi diluvii cujusdam delatas esse. Sic, quis quæso testas conchyliorum in fastigia & juga altissimorum montium, veluti Apennini & Alpium deduxisset, nisi aquae diluvii

lūvii? Quas reperiri ibidem & quidem magna copia, partim int' gras & p' irrefactas, partim etiam figura post petrificationem lapidibus in pressa, conspicuas, constat inter eruditos. Similiter plurimi sunt in Svecia montes petrefactorum fractissimi. Apud nos quoque hic in Fennugia mons excellens in parocchia Merina-ſto jacet, in cuius iugo ejusmodi t' s'z conchyllorum etiam conspicuntur. Inveniunt præterea quotidie calcarii lapidis & metallifosores in fodinis multas orgyas profundis, petrefactos pisces, conchas, nonnunquam arborum ramos, folia, humanos pollices & similia, quæ certè veritatem diluvii, luculenter evincunt. Exhibuit orbi erudito infinita ejusmodi JO. JAC. SCHEUCHZERUS, Physicus Helveticus celeberrimus, in *Museo suo diluviano* Ao 1718 edito, & multi alii eruditionis laude præclari viri, LIEBKNECHTIUS, in *Diluvio universalis monumentis in Hæſſia conspicuis*, DAV. S/G BUTNERUS, in *tractatu, quem inscripsit: rudera diluvii testis* Lipsi 1710. JO. WILH. MAIER, in *Fossil. diluv. univers. novum*. & plures, quos recenset JO. ALB. FABRICIUS, de *script. verit. Relig. Christ.* p. 265. Imo reperit supra nominatus SCHEUCHZERUS in Alpidibus Ræticiis, skeleton hominis petrefactum, in argenti lapide. De quo ipse, in *Schediasmate quodam* Ao. 1717, edito sub tit. *Homo diluvii testis*, fustus consuli potest; quod vestigium diluvii est omni exceptione majus. Nonnulli quidem cum VALLISNERIO, hæc omnia pro lusibus naturæ, testas, folia, ossa, &c. imitantis, venditant; alii cum LUIDIO semina lapidibus concedunt; neutri ullo idoneo argumento innixi.

§. VIII.

EVicta sic diluvii universalitate, jam propius ad modum, quo illud contigit rimandum, de-

volvitur. Id certum est, absque peculiari Dei & extraordinario concursu, factum non fuisse. Facessant igitur illi cum ineptiis suis, qui nullas nisi naturales causas hic videre volunt. Fuit hoc documentum singulare, justitiæ simulac omnipotentiae divinæ, qui hoc pacto fœdam & Atheisticam hominum antediluvianorum vitam, ulcisci voluit. Hinc proinde primario repetenda est origo diluvii, illa fontium abyssi eruptio, illaque catarractarum coeli referatio; Secundum ordinarias naturæ vices ejusmodi clades numquam accidisset. Unde enim tum repente ille furor aquis, ut e cancellis suis subterraneis velut impetu facto erumperent? unde illa vaporum copia in Atmosphæra, quæ naturaliter XL. dierum continuis iisque vehementissimâs imbribus sufficeret?

Miraculum proinde fuit diluvium hoc universale. Sed quale miraculum fuerit, non omnes rite attenderunt, & ideo in alios atque alios impegerunt errorum scopulos. Non quidem constitutum jam nobis est, doctrinam de miraculis hic tradere, id tamen observo, communiter doctrinam hanc perplexæ & obscure proponi, imo ne rite quidem, quid miraculum sit defini. Convenientissima autem definitio est, quam supeditat SAM. CHRIST. HOLLMANNUS, in *commentat. de miraculis eorumque criteriis*, Ao 1722: & sic audit. "Miraculum est effectus supernaturalis ex causarum secundarum operatione non oriundus, sed a DEO productus. Unde patet miraculis annumeranda esse, non tantum ea, quæ vires naturæ præ superant. Ut quies solis tempore Josue. Jos. X. 13. Eclipsis solis tempore
more

mortis Christi. Matth. XXVII. 45. Sed etiam ea, quæ
 etsi vires naturæ non superent, non nisi supernaturali
 modo tamen effectum fortiuntur. Et hujusmodi mi-
 raculum, certo respectu quoque fuit diluuium:
 quod quidem vires naturæ eatenus non superavit, qua-
 tenus vi aquarum pluvialium & abyssi contigit; In-
 terim modus tamen quo producebatur supernaturalis
 fuit.

§. IX.

Quemadmodum autem DEUS in effectibus suis
 extraordinariis & supernaturalibus, non solet
 negligere causas secundas, simulque etiam in ejus-
 modi casibus, quicquid agit, via simplicissima, bre-
 vissima & quantum fieri potest naturali agit; ita
 quoque liquido patet, ipsum hoc idem etiam circa
 immisionem diluuii observasse. Quo autem modo,
 DEUS cum hisce causis secundis concurrerit, &
 qua ratione eas, ad effectum diluuii promoven-
 dum ordinaverit, proposita nobis brevitatis jam ve-
 rat disquirere. Retervamus hoc, si DEUS vitam
 & vires concesserit, ad partem posteriorem. Id
 tamen interea spondemus, a Sc.æ S. dictamine, ne
 latum quidem unguem nos deviaturus, sed mediis
 diluuii ab illa traditis physice explicandis, unice
 inhæretus, simulque dilucide ostensuros, quomo-
 do fuerit illa aquarum copia, quæ in tellure nostra
 occurrit ad ipsam inundandam sufficiens.

COROLLARIA.

It: 1.

Dari vacuum disseminatum rationibus haud con-
 temnendis probari potest, It.

Tb. II.

EXsistentia Dei a posteriori apodictice demon-
stratur, a priori autem vix probabiliter.

Tb. III.

Metaphysica Wolffii tanti non est facienda,
quanti a vulgo sectariorum fit.

Tb. IV.

Materia Calorifica, Gravifica magnetica, &c.
nugæ sunt.

Tb. V.

VT philosophia eclectica, sano sensu, sola Phi-
sophiæ veræ nomen meretur, ita Philosophi-
a sectaria, quando e. g. auctoritate quis Aristote-
lis, Cartesii, Wolffii &c. vnice nititur, veritatis stu-
diolo indigna est.

Tb. VI.

Verbis planis, perspicuis & quantū fieri potest vul-
garibus, in philosophando studendum; Termini
autem vagi, scholastici, spinosi & barbari, quos
multi postliminio introducere laborant, proscribendi.

Tb. VII.

Nimium subtilitatum metaphysicarum, specula-
tionum abstractarum & quaestionum disputabi-
lium studium, semper fuit veritatis & veræ Philoso-
phiæ remora.

Tb. VIII.

Systema Harmoniæ Præstabilitæ, criminationē, quod
Sad idealissimum viam pandat difficulter diluere pot-
erit.

Tb. IX.

EXperientiæ & experimentis, superstruenda est
scientia naturalis, hypotheses autem, penitus
relegandæ.

Då Auctoren Höghvillårde Herr
ERICUS LEMQVIST

Om Synnastoden berömligen disputerade, betygade d. s.
gede Wån således sin följnad.

Sändlig är vår Herrens nåd,
Men dock på synd och öfwerdåd
Måst äntlig följa straffet swårt,
Han wåntar först men slår sen hårdt.
Betänckom wi den första wårld,
Hon war i ondskan swårt beswård,
Och droa på sig Guds wredes hand
Och straffet öfwer alla land.
Hon såltes med en synnastod
Den öfwer Bergens högder stod;
Så dränktes då de syndare,
Som af Guds godhet gjorde sp.
Det wüssen I min wårda Wån
För alla wittre Lärda m'n,
I denna Eder handa-slödad
Der af Ehr wettenskap blir rögd.
Och utaf detta Ehrs arbet
Man som och af det förra wet,
Hurleds I tiden wål anlagt
Och icke den til lättian bragt.
Jaq önskar nu och allan stund
Så utaf mun som hiertans arund
Det Himlen må belöna Ehr
Med sina nåder mer och mer.

NICOLAUS TAULERUS
Saratundensi.

12

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL: 773-936-3200
WWW.CHICAGO.EDU

UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY